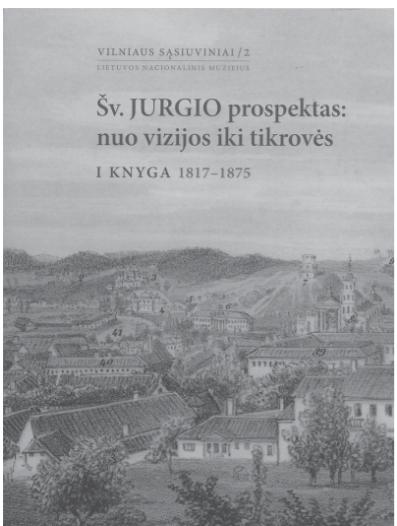

Aldona Keturakienė
Porcelianas Lietuvoje. V., 2013
Dailininkė Aušra Lisauskienė

Tai pirmoji lietuviškam porcelianui skirta knyga. Jone apžvelgta porceliano istorija Vakarų Europoje, Lietuvoje ir Rusijoje, pateikta daug įdomios informacijos apie porceliano išradėjus, garsiausių meistrus, išskirtinius dirbinius ir vertingas porceliano kolekcijas. Didžiausias dėmesys skiriama XX a. antrosios pusės Lietuvos porceliano (kaulo porceliano) istorijai, neatsiejama nuo Kauno „Jesios“ gamyklos. Gamykloje du dešimtmečius rengti kaulo porceliano simpoziumai „Idėja“, kurių istorija tai pogiai apžvelgiama šioje knygoje. Leidinys gausiai iliustruotas archyvinėmis „Jesios“ gamyklos nuotraukomis, Lietuvos ir užsienio menininkų darbais.

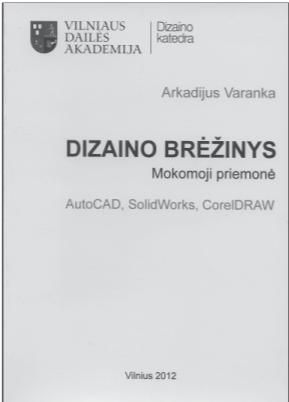
Ingrida Tamošiūnienė
Šv. Jurgio prospektas: nuo vizijos iki tikrovės. I knyga. 1817-1875. V., 2012
Dailininkė Vida Kuraitė

Serijos „Vilniaus sasiuviniai“ antroji knyga. Tai pagal bendrą Lietuvos nacionalinio muziejaus ir Vilniaus dailės akademijos projekto parengtos monografijos, skirtos svarbiausios Vilniaus gatvės istorijai, pirmojo laikotarpio. Aptariama XIX a. pirmoje pusėje gimusi prospetto tiesimo idėja, remiantis archyviniais šaltiniais aiškinamasi kaip vyko projektinės vizijos įgyvendinimas. Knyga gausiai iliustruota XIX a. Vilniaus planais ir fotografijomis.

Vilniaus dailės akademija.
Metinė rektoriaus ataskaita. 2012

Atskiru leidineliu pasirodžiusi 2012 m. metinė rektoriaus prof. A. Klimo ataskaita.

Arkadijus Varanka
Dizaino brėžinys. Mokomoji priemonė.
AutoCAD, SolidWorks, CorelDRAW. V.,
2012

Kompaktinėje plokštéléje išleista mokomoji priemonė dizaineriams.

VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJA

INFORMACINIS BIULETENIS Nr. 1 (218) 2013 SAUSIS

Iš studentų parodos „Architektūra. Dizainas“

Lietuvių meninio šrifto patriarchas prof. Albertas Gurskas tėsia savają misiją. Tai liudija ir šis jo prengtas „Šrifto problemų“ kurso, skirto architektūros specialistams pirmakursiams projektas. Vien pavydėtina šio rašto išvaizda liudytė liudija, kad šian dieniniam kompiuterių sugadintam jaunimui, ypač būsiemis architektams, kaligrafijos pagrindai yra tiesiog būtini. Išmokti taip rašyti turėtų būti kiek vieno save gerbiantį architekto, dizainerio, grafiko ect. priederm...

Šrifto bryžių elementos architektūros į kurse

Studentus norima sužažindinti su esminiu Šrifto struktūros pagrindais būdingais visų efodų šriftams. Šrifto formų įsiminoti su įvairios vyravjančios architektūros stilais. Naujinėjami Šrifto stilių pagrindiniai struktūrinių elementai. Subažindinama svarbiuose raižymo būriuose iš jų išskirti raižymo formas. Analizuojama klasikinių ir modernių Šrifto struktūrų. Atkreptyama išimtis ir stiliums svarba rušiu. Irodinės ietis yra atlikamas iš minkštinių raižymo priemonėmis (apvalus akacinių skirtingų dalių tvarka). Velenos užduotys išimtis blokinių pagalbinių arba plėšinių raižymuose.

1. Ribimo konstruotoje tarp taikių linijų ir ženklų (raižymo skaičiu)
- Raižymo akaciniuose apvaliuose spalviniuose arba fumastotais bei minkeštiniuose 3-5-8 pietuose. Atkrepti tankus išimtis išimtis tuščias
2. Klasikinių ir modernių Šrifto stilių panaušimai ir išskirtimai (formų išplėtinė skirtingai ir panaušimai). Naujinėjama pietuose Klasikinių elementų - 1. C Šinalukinių 1' L u 1' (domingo dienos d.)
3. Rašymas Šiauliainių Šrifto formų plėšinių pagrindu leidianti jo padėtis 0°, 90°. Rašymo visos linijos (slankes arba siauras)
4. Linijų slankėjimo pagrindu raižymo kryptys.
5. Rašymas klasikinių Šrifto formų plėšinių pagrindu jei hankit 0°-30° Šrifto formų plėšinių išimtis išimtis išimtis išimtis. Ašikiniamai kėdė atsiranda ženkliose kintančiose elementų slankėjimo
6. Teksto komponavimo būdai (simetrinis-asimetrinis) Teksto dydžiai lyginant su projekto elementais (projekto ir teksto sandėliai)
7. Individualaus stilius kūrimas.

Albertas Gurskas

Literatura : Kaligrafijos ir Šrifto pagrindai. Albertas Gurskas. 2010 VDA
„Schriften und Schriften“ Hildegard Körber. 1981 Leipzig VEB

SENATE

Sausio 16 d. posėdyje Senato pirmininkė prof. dr. Ieva Kuiziniene pirmiausia supažindino su dienotvarke. Ji pažymėjo, kad atidėtas Senato klausimas dėl Akademijos struktūros pakitimų analizės planuojamas svarstyti ateinančiame posėdyje ir paprašė pastabas atsiųsti raštu iš anksto. Pirmu klausimu svarstyta naujai išrinktų studentų atstovų tvirtinimas. VDA Studentų atstovybės prezidentas Jurgis Jonaitis informavo, kad yra gauti ankstesnių studentų atstovų Senate atsistatydimo raštai ir supažindino su naujai visuotinio Studentų atstovybės susirinkimo išrinktai studentų atstovais. Balsuojant atskirai už kiekvieną kandidatą buvo patvirtinti šie nauji Senato nariai: Jurgis Jonaitis (VF), Paulius Dovydavičius (VF), Alvaras Kubilius (KF), Laurynas Kubilius (KF), Dovydas Abramavičius (TF), Erika Jankauskaitė (TF). Rektorius Audrius Klimas ir Senato pirmininkė Ieva Kuiziniene pasveikino ir įteikė menotyros mokslo daktarų diplomas Karolinai Jakaitei, Zita Pielytei, Aušrai Trakšelytei ir Ramutei Rachlevičiutei.

Po to rektorius Audrius Klimas trumpai pristatė svarbius 2012 metų Akademijos veiklos momentus, su kuriais plačiau iš anksto buvo galima susipažinti leidinyje „Metinė rektoriaus ataskaita. 2012“. Metinė rektoriaus ataskaita vienbalsiai patvirtinta. Savianalizės parengimo koordinatorius ir strateginio valdymo grupės vadovas strategijos prorektorius dr. Saulius Vengris trumpai supažindino su VDA savianalizės suvestinę. Po to svarstyta VDA Studijų reglamentas. Studijų prorektorė prof. Eglė Ganda Bogdanienė informavo, kad praėjusio Senato posėdžio metu buvo pateiktos P. Mazūro, J. Audėjaičio, I. Kuizinienei, A. Lukio, R. Kuodienei, A. Narušytės ir kt. pastabos, kuriuos vėliau buvo svarstyti atskiro posėdžio metu. I visas pastabas tvirtinti pateikiamame VDA studijų reglamente atsižvelgta. Senatas vienbalsiai patvirtino VDA studijų reglamentą.

Svarstyta ir VDA kokybės strategija. Prof. Eglė Ganda Bogdanienė pažymėjo, kad dokumentas parengtas norint užtikrinti studijų ir visų vykdomyų veiklų kokybę, konstatuodama, kad dokumentas painus, nes norint ji suprasti reikia susipažinti su visa VDA strategija. Šis dokumentas yra būtinus būsimam tarptautiniam Akademijos vertinimui. Pasisakė A. Klimas, G. Jonaitis. Senatas vienbalsiai patvirtino VDA kokybės strategiją ir priemonių planą.

Apsvarstyti nebiudžetinių (nuosavų) VDA pajamų lėšų gavimo, paskirstymo ir panaudojimo bendroslis taisyklės. Dr. Saulius Vengris informavo, kad buvo atsižvelgta į ankstesniame posėdyje pateiktas pastabas. Pasisakė R. Kuodiene, J. Brundza, S. Vengris, V. Kirelis, J. Audėjaitis. Balsų dauguma (4 susilaikė, 1 prieš) nutarta tvirtinti Nebiudžetinių (nuosavų) VDA pajamų lėšų gavimo, paskirstymo ir panaudojimo bendroslis taisyklės. Svarstyti programų bei pasiskirstymo tarp padalinii lėšos ir sąmatos: Gautų iš biudžeto

lėšų paskirstymas tarp 1.010 programos „Aukščiausios kvalifikacijos specialistų meninė ir mokslinei veiklai rengimas bei mokslių tyrimų vykdymas“ ir 1.02 programos „Studentų rémimas ir jų kreditavimo sistemos plėtojimas“. Virgilijus Kirelis informavo, kad VDA 2013 metams iš viso yra skirta 18 875 tūkst. Lt (2012 m. – 17 804 tūkst. Lt). Pagal programas 1.010 programai skiriama 18 133 tūkst. Lt (2012 m. – 17 044 tūkst. Lt), o 1.02 programai – 742 tūkst. Lt (2012 m. – 760 tūkst. Lt). Senatas patvirtino gautų iš biudžeto lėšų paskirstymą tarp programų: 1) 1.010 programai „Aukščiausios kvalifikacijos specialistų meninė ir mokslinei veiklai rengimas bei mokslių tyrimų vykdymas“ (paprastosios lėšos) – 18 133 tūkst. Lt; 2) 1.02 programai „Studentų rémimas ir jų kreditavimo sistemos plėtojimas“ – 742 tūkst. Lt

Dar svarstyta 1.010 programos lėšų paskirstymas tarp Kauno, Telšių ir Vilniaus su Klaipėda padalinii. Virgilijus Kirelis pristatė lėšų skirstymo tarp padalinii principus ir sumas. I. Kuiziniene pasiteiravo, kodėl ne visi 100 % lėšų, gautų už meno, mokslo ir projektų rezultatus patenka į katedras. A. Butrimas pažymėjo, kad buvo nutartas iš visų meno, mokslo ir projektų veiklos lėšų atskirti 200 tūkst. Lt ir sudaryti Akademijos fondą meno, mokslo ir projektų veiklai dalinai finansuoti. Visa likusi suma pakliūna į katedras, kurios prialo darbuotojui, už kurio meno, mokslo ir projektų produkciją buvo gautos lėšos, skirti jam nuo 50 iki 100 % lėšų, kuris yra 2013–2015 m. Taip pat pasisakė R. Kepežinskas, Alvydas Klimas. Balsų dauguma (1 susilaikė) nutarta tvirtinti 1.010 programos lėšų paskirstymą tarp Kauno, Telšių ir Vilniaus su Klaipėda padalinii. Svarstyta ir 1.010 programos lėšų sąmatos, kuriai taipogi pristatė V. Kirelis. Senatas ją vienbalsiai patvirtino. Balsų dauguma (1 susilaikė) taip pat patvirtinė nebiudžetinių (nuosavų) lėšų programos sąmatą.

Apsvarstyta Kauno fakultete parengta II pakopos Architektūros studijų programa. Senato studijų komiteto narys doc. Virginis Trakimavicius ir programos rengimo grupės vadovas doc. Linas Tuleikis pristatė Architektūros programos Kauno fakultete reikalingumą ir pačią programą: jos išskirtinumą, tikslus, poreikį, reikalavimus. Aukštųjų studijų fakulteto dekanas Romualdas Kučinskas pažymėjo, kad Akademijoje lygiagrečiai vyksta keletas sudėtingų tarpusavyje susijusių procesų: programų kūrimas, jų kokybės užtikrinimas ir struktūrinė reforma. Šie procesai ne visada vyksta sklandžiai. Kauno fakultete vykdyta Architektūros programa prieš 3 metus buvo uždaryta, dabar studijos vykdomos pagal Vilniuje patvirtintą Pastatų architektūros programą. Noras atkurti programą Kaune – ir sveikintinas, ir rizikinges. Dekanas siūlė prieš teikiant iš SKVC aptartį programą su Studijų kokybės skyriumi, Aukštųjų studijų dekanu ar architektūros programas, vykdomos Vilniaus fakultete, atstovais. Taip pat pasisakė V. Gražienė, J. Audėjaitis, M. Šališorius, E. G. Bogdanienė. Nutarta tvirtinti Kauno fakulteto Architektūros programą, bet prieš teikiant iš SKVC aptartą programą su Studijų kokybės skyriumi ir informuoti Aukštųjų studijų dekaną.

VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS KRONIKA

Sausis

- Telšių parodų salėje veikia architektūros paroda „Aštunios aštuoniukės“
 3 d. Architektūros katedros profesoriui, architektui Edmundui Pranciškui Stasiuliui – 70.
 3 d., „Titanike“ atidaroma Aušros Barzdakaitės-Vaitkūnienės tapybos paroda „Pastovūs vaizdai“
 4 d. Telšių parodų salėje atidaroma danų plakato paroda „Kristianija“
 7 d. Galerijoje „Akademija“ atidaroma Ričardo Nemeikšio paroda „Blizgučiai“
 16 d. Senato posėdis
 17 d. Tekstilės galerijoje-dirbtuvėje „Artifex“ atidaroma Dainiaus Liškevičiaus paroda „Trylikto taško projekcijos“
 18 d., „Titanike“ pristatoma Alfonso Andriuškevičiaus knyga „Pro A. A. prizmę. Alfonsas Andriuškevičius kalbasi su Jolanta Marciauskite-Jurašiene“
 22 d. Ilgamečiam VDA darbuotojui, Eksploracijos skyriaus vedėjui Ryčiui Rimantui – 60
 23 d., „Titanike“ atidaroma VDA studentų 2012 m. rudens semestro darbų paroda „Architektūra. Dizainas“

Vyksta knygos „Pro A. A. prizmę. Alfonsas Andriuškevičius kalbasi su Jolanta Marciauskite-Jurašiene“ pristatymas

- 26 d. Vilniaus dailės akademijos leidyklai sukanka 20 metų
 31 d., „Titanike“ atidaroma prof. Aldonos Keturakienės asmeninė porceliano paroda „Ritmą“, pristatomą jos knyga „Porcelianas Lietuvoje“

Prof. Aldoną Keturakienę su knygos pasirodymu sveikina prof. Juozas Adomonis. Apačioje: parodos „Ritmą“ atidarymo akimirka

Patirtis ir žinios iš „EuroMold“ parodos

Akademijos darbuotojai Marius Urbanavičius, Ramūnas Alminas, Donatas Stasiulis ir Raimundas Banikonis lankėsi lapkričio 27–30 dienomis Frankfurte prie Maino, Vokietijoje, vykusioje tarptautinėje parodoje „EuroMold“.

„EuroMold“ – unikali tarptautinė paroda, kuri užpilda tarpą tarp pramonės dizainerių, produkų kūrėjų, gamintojų, tiekėjų ir galutinių vartotojų. „EuroMold“ pristatoma kaip greičiau, taupiau ir efektyviau plėtoti naujų produkų gamybą, nes tai igyja vis didesnę svarbą šiuolaikinėje ekonomikoje. Šiemet parodoje dalyvavo apie 1400 eksponentų, kurie pristatė įrankius, medžiagas, ienginius ir paslaugas. Renginyje taip pat vyko paskaitos apie suskurtas naujas medžiagas ir technologijas, gamybos procesus, prototipų

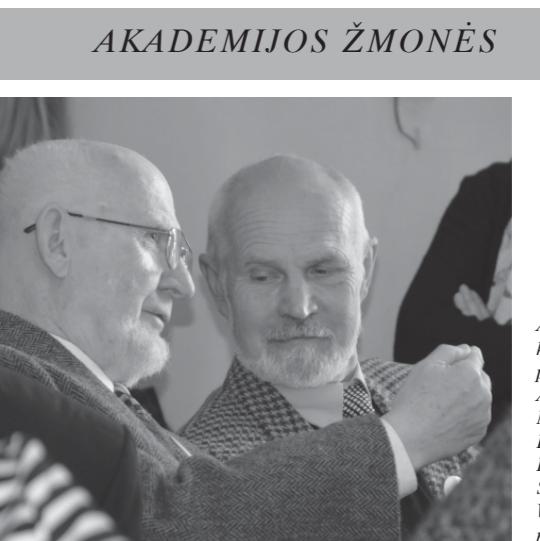
gamybą, buvo pristatinėjami 3D spaustintuvai ir kiti įrenginiai.

Parodoje Akademijos specialistai domėjosi 3D spaustintuvų galimybėmis, gavo daug naudingos informacijos ir pagamintų detalių pavyzdžių iš „Objet“, „Stratasys“, „3dsystems“ tiekėjų, susipažino su metalo spausdinimo, liejimo, apdirbimo technologijomis ir įranga, CNC staklėmis skirtais įrankiais ir frezomis, vakuuminu formavimu, modelio skenavimu ir programine įranga. Domėjos medžiagomis, kurios skirtos gaminti prototipams iš poliuretano, didelio tankumo suspaustos putos (tieketai „Obo-Werke“ – su jais užmegztas bendradarbiavimas, „Necuron“), iš specialaus molio, kuri galima naujoti daugelių kartų („mp-artware“). Su iš tiekėjų gautais pavyzdžieliais, katalogais ir informaciniais leidiniais Akademijos studentai galės artimiau susipažinti Dizaino laboratorijoje.

Raimundas Banikonis
Dizaino laboratorijos vedėjas

Prof. Adomas Butrimas Romoje pristatinėja italių kalba išleistą Marijos Gimbutienės knyga „Deivės civilizacija. Senosios Europos pasaulis“

Architektūros katedros profesoriai Algimantas Maciūlis ir Edmundas Pranciškus Stasiulis. V.Jankausko nuotr.

Pradžia 2012.Nr. 10

Sudėtingiau klostesi specialybės dalykų dėstymo reikalai. Čia jau nepakako atsiusti kokį „politruką“ iš Maskvos, o reikėjo prieverti vietinius dėstytojus prisitaikyti prie keilių naujoviškų profesinių reikalavimų. Tai buvo itin skausmingas procesas ir iš jo kylančios problemos aiškiai matosi kad ir 1946 m. rugpjūčio 9 d. Meno reikalų valdybos viršininko įsakyme, kurį paskatino Kauno TDDI studentų darbų peržiūra. Įsakymas tiesiog trykšta trykšta tokiais teiginiais, kaip „Dekoratyvinės tapybos katedra (katedros vedėjas prof. Ušinskis) pasižymi dideliu atitinkamu nuo gamtos studijų, per dideliu dėstytojo individualybės primetimus studentams, iš anksto juos įstatant į siaurus vienos manieros rėmus“ arba „Dekoratyvinės skulptūros (katedros vedėjas prof. Pundžius) studijoje néra metodisko gamtos studijavimo“. Charakteringi ir tuo metinio instituto direktoriaus J. Vaičio mušimaisi į krūtinę bei pamokymai pavaldinimams, kad „mokomajame darbe reikia vadovautis socialistinio realizmo principais, reikia žiūrėti tikrovęs, neprimenant mokiniam savo asmeninio stilium“ arba, kad „Institutas turi ruošti ne šaip sau specialistus, bet tarybinius specialistus. Institute menas suprantamas taip, kaip ji supratė Leninas. Visos Institute toje srityje daromos klaidos turi būti išvengtos ir pasmerktos. Institutas pasigenda tarybinės tematikos ir jি turės būti užpildyta. Šiaiš mokslo metais tematika bus tinkamai vystoma, o pradedant pirmuoju kursu ir visuose kituose kursuose. Nuo šių mokslo metų visi dėstytojai privačių išeiti nustatyta markizmo-leninizmo kursą ir išklausyti kitus politinio lavinimosi dalykus Markizmo-Leninizmo Universitete“.

Panašias spragą šalinti turėjo padėti ir nauja specialybė disciplina – kompozicija, kuriai pirmuoju trijuose kursuose buvo skirta po tris savaitines valandas, o vyresniuose kursuose net 14 (V kurse) ir 30 (VI kurse) valandų. Toks kompozicijos sureikšminimas nebuvo atsitiktinis. Ęmūs aktyviai propaguoti socialistinį realizmą, stengtasi iškelti teminio paveikslų svarbą ir įpratinti studentus domėtis vadinančio „naujojo gyvenimo“ aktualijomis. Ypač didelis dėmesys kreiptas tapybai, nuolat kartota apie būtinumą kovoti su formalizmu ir Vakarų mokyklų įtakomis, apie tai, kad kompozicija turi padėti ugdyti studentuose „ideologinių momentų“, kreipti jų dėmesį į aktualų socialistinį turinį“, kuris nurodo, o ypač diplominiuose darbuose imta vis griežiai reikalauti atviru sovietinės santvarkos slovinimo. Suprantama, kad naujosios disciplinos dėstyamas susilaikdavo ir didžiausio kontrolierių dėmesio. Gana charakteringas tuometinio Meno reikalų valdybos atstovo V. Mackevičiaus pa-teiktas vienoje VDI darbų peržiūroje parodytų tapybos darbų įvertinimas: „<...> Nors kompozicijoje įvesta tarybinės temos ir siekiama, kad jos būtų įvykdotos socialistinio realizmo dvasioje, bet studijiniuose darbuose stengiantis pažinti žmogaus kūną, jo anatomiją, neuztenka iškelti išviršinių linijų grožį ar

VDI Grafikos katedros studentai su doc. Mečislou Bulaka. Apie 1947

AKADEMIJOS ŽMONĖS

paviršutinį gamtos vaizdą, reikia studijuoti vidinę žmogaus pusę, portretinę pusę ir kitas problemas. Net vyresniuose kursuose permažai akcentuojama portretinė pusė – tai nukrypimai į paviršutinių gamtos formų išryškinimą „Silpnai turinio atžvilgiu išspręstas“ darbas garantavo nesugebusiems prisitaikyti studentui nemažus nemalonumus.

Iš kitų specialybinių disciplinų ypač didelio ideologų dėmesio susilaikė meno istorija. Kaip priešprieš Vakarų įtakai norėta ypač iškelti rusų ir tarybinio meno svarbą, tačiau tam trukdė kadrų problema. Štai Vilniaus dailės institute. Meno istorijos katedros vedėjai keitėsi vos ne kasmet, mat vis neatsiradavo tokio, kuris ištiktu gausiems kontrolieriams. Kadangi šios srities specialistų republikoje buvo vienetai, greitai teko šauktis pagalbos iš Maskvos. I Vilniu buvo atvykę pora tokiu dėstytojų, kurie čia tačiau neprigijo, o kandidatų dėstyti naujajai valdžiai priuimtina meno istoriją Kauno institute nerasta ir Maskvoje....

Dailės institutų studentija, nepaisant visų suvaržymų, liko itin imili kiek vienam liberalumo dvikelėjimai ir labai aiškiai jautė prieverta brukamos ideologijos bei sovietinės tvarkos svetimą. Pirmaisiai pokario metais dar nebuvę bijoma atviriai reikšti savo pažiūras ir net pasiniginti su marksizmo-leninizmo dėstytojais, bet kai naktimis pradėjo dingti studentai ir dėstytojai, mokyklų atmosfera tapo sloganė, žmonės užsidaile savyje, ēmė lengvai atveriai šnekų. Ideologiniams darbuotojams tai kėlė nemažai problemų, ką liudija ir nuolatiniai partinių bei komjaunimo veikėjų nusiskundimai menku studentų „pasireiškimu organizacinėje veikloje, silpna ideologine pasaulėžiūra“. Štai 1948 m. kovo 31 d. įvykusiam VDI partinės organizacijos susirinkime atvirai konstatauta, kad komjaunimo organizacijos, subūrusios daugiausiai svetimtaičius studentus, veikla yra palikta savieigai ir turi labai menką įtaką tarp studentų. Taip pat pripažinta, kad neaugia organizacijos narių skaičius, kad komjaunuoliai nerodo payvzdžio moksle, turi net skolų. Komsorgas Narkevičius net pasiguodė, kad dirba jis vienas, o kitis neveikia nieko... Tokia situacija vertė imtis radikalesnių priemonių. Štai artinantis naujiems mokslo metams partiniai organai griežtai pareikalavo, kad naujai priimami studentai

būtų atrenkami pirmiausia siekiant neįsileisti „uz instituto sienu priešskai nusi teikinio elemento“, o tik paskui – žiūrint gabumą. Bet realūs rezultatai, matyt, pasirodė gana kuklūs, nes 1948 m. pabaigoje, už nepakankamą darbą „suburiant nepartinius apie partinę organizaciją ir įtraukiant į partiją geriausius dėstytojus bei studentus“ (o taip pat ir kitas nuodėmes) buvo smarkiai sukritikuotas tuometinis VDI pirmiūs partinės organizacijos sekretorius Lopuchovas. Neįtikę emisaras tuoju pakelėtas kitu buvusių kariškių, sporto dėstytoju Paršiunu, prieš tai, skubos tvarka, panaikinus jam karo metais už „negarbingą poelgį“ skirtą partinę nuobaudą.

(Tėsinys kitame numeryje)